Цэна асобнага нумэру 5 кап.

НАША НІВА

Выходзіць што тыдзень

Адрэс рэдакціі і адміністраціі: Вільня, Завальная вуліца, д. № 7.

Цэна з перэсылкай і дастаўкай на 1 г. — 2 р. 50 к., на 6 мес. — 1 р. 25 к. на 3 м. — 65 к., на 1 мес. — 25 к. За граніцай: на 1 г. — 4 р., на 6 мес. — 2 р. 3 мес. — 1 р. Перамена адрэсу — 20 коп.

Абвесткі прыймаюцца на апошняй страніцы па 20 кап. за лінейку малымі літэрамі. Рукапісы і карэспандэнціі, прысланые у рэдакцію, павінны быць чытэльна напісаны с праўдзівай фаміліей і адрэсам таго, хто яе прысылае. Можна также надпісаць прозвішчэ разам з фаміліей, хто не захочэ, каб была надрукавана праўдзівая фамілія Адрэс і фамілія толькі для ведама рэдакціі. Рукапісы аўторам не вертаюцпа назад.

Год VIII. 10 мая 1913 г. №. 19.

Дарэмная праца.

У Думу адзін за адным падаюцца законы разных міністраў аб „свабодах“ Беда толькі ў тым, што яны ня столькі заводзяць свабоду, колькі яе урэзываюць.

Да гэткіх законоў належыць закон аб свабодзі друку. Праект гэтаго закону ізноў як-бы заводзіць даўнейшую „цэнзуру“— калі кожную кніжку, ці газэту, перш чым яе друкаваць, прагледаў цэнзор і меў права пазволіць, абс не пазволіць на яе друк. Цяперь гэта—калі Дума той праект зацьвердзіць—будзе рабіцца іначэй:да друку можна будзе даваць усё, але перш, чым надрукаваная кніжка або газэта выйдзе з друкарні на сьвет Божы, яе павінны пасылаць да цэнзора і толькі тады можна узяць яе, калі цэнзор пазволіць. Газэту трэба будзе пасылаць на гадзіну раней, чым яе выпускаюць; кніжкі—на два і болей дзён перад выпускам—залежне ад іх велічыні. Апрача гэтаго за надрукаваньне кніжэк і газэт, за каторые карае суд, кары будуць шмат павялічэны і апрача астрогу, будуць накладаць вялікі штраф каторы каб можна было заўсёды сыскаць, кожын рэдактар павінен палажыць залог.

Так маняцца вярнуць старые парадкі;—тые газэты, каторые цяпер выдаюць людзі ідэйные. але не багатые, калі у іх ня будзе капіталу на залог, павінны будуць закрывацца: у незаможных рэдактароў хочуць зусім адабраць права пісаць для народу. . .

Ня ведаем, ці той праект Дума зацьвердзіць. Ведаем адно, што за яго цьвёрда будуць стаяць уселякіе Замысловскіе Пурішкевічы, дытые цёмные дэпутаты—селяне, каторых у нас павыбіралі ў Думу і каторые скачуць пад дудку правых партій кіруюцца адно да таго, каб зніштожыць уселякую волю. Мо' і гэтым разам яны перэважаць у Думе?. . .

Будзе той закон, ці яго ня будзе —а ўсё-ж такі народ ужо зрабіў не малы крок упярод начынаючы ад 1905 году. Пачуцьцё, што мы ўсе—роўные, ўсе павінны быць поўнапраўнымі грамадзянамі у сваей старонцы—ня гледзячы на тое, хто якой мовай гаворыць і да якога Бога моліцца,—пачуцьцё гэтае шырыцца с кожным годам далей і глыбей. Раз збудзіўшыся, яно ўжо не загіне.

Ніхай нават зачыняюць газэты, што выходзяць дзеля народу за крывава запрацаванные капейкі і каторые не маюць грошы на залогі, ніхай заводзяць ізноў цэнзуру: паном Замыслоўскім і ім падобным не ўдасцца вярнуць жыцьцё у старые рамкі, калі народ жыў і ня ведаў, хто ён.

Павароту назад німа! і наш народ, як усе іншые „перэсядзіць“ гэтых паноў, каторые цяпер у Думе гаворацьбытцым—то ад нашаго імяні. Жывога вароду нельга зніштожыць і невамогуць і тые праекты, каторые праводзяць правые і націоналісты.

Навуковая сыстэма выцісканьня поту.

Капіталізм расейскі у способах выцісканьня даходу з работніка хутка пасьпешае за заходна-Эўропэйскій капіталізмам.

Найнавейшые дабычы «навукі» у гэтым кірунку хутка заводзяцца у нас. і німа у гэтым дзіва, бо ідзе тут аб большы зыск, а што ад гэтых способоў работнікі скарэй трацяць здароўе; здольнасць да працы, што выраджаюцца новые пакаленья, то гэта дабываючых з рабочаго поту грошы, капіталістоў, саўсім ня рупіць: тых, што шукаюць хлеба, працы, хапае, каб заняць мейсцо тых, што страцілі здароўе.

Каб болей выцягнуць с працы работнікоў і даўней ужывалі цэлы рад способоў: павялічывалі чысло гадзін працы, назначалі плату адштукі, назначалі награды, тым каторые сьпешаліся, пушчалі шпарчэй машыны прымушаючы рабочаго пасьпешаць за імі і др.

Найнавейшае аткрыцьце у гэтых способах выцісканьня поту гэта слаўны цяпер „навуковы“ способ працы, абдуманы амэрыканскім інжэнерам Тайлёрам.

Тайлёр, пры помачы цэлаго раду навуковых інструмэнтоў, рабіў пробы над работнікамі, каб даведацца, якім способам можэ рабочы найболей зрабіць.

На свае пробы выбірау ён найздаравейшых і найбольш здольных работнікоў і абаспечыўшы ім крыху лепшы заработак, прымушаў іх працаваць робячы толькі тые рухі, каторые паводле зробленай практыкі, канечна патрэбны пры данай рабоці

Работнік станавіўся саўсім машынай, бо нават момэнты адпачынку былі падлічэны.

І праўда: результаты гэтаго способу аказаліся небывалымі. Работнік-машына мог зрабіць у двая, у у трая болей.

Што гэты способ для капіталістоў карысны, німа што гаварыць, бо у двая трая болей робіцца работы. Плату-ж гэтым „навучэным“ работнікам павялічылі, як дагэтуль, толькі на 60 прац. Узрост эксплоатаціі (вызыску) і шпаркая утрата здароўя,-гэта рэзультаты „навуковаго“ способу Тайлёра для работнікоў.

Аб Беларускай песьні.

Найгорш прыходзіцца маладой нявестцы ад сьвякроўкі, калі яна паганая, то замучыць саўсім сваю нявестку, добра еще, калі мужык нявесткі заступіцца за яе і паможэ ей у цяжкай працы.

У саду бярозка каранiстая
Сьвякроўка ў мяне наравістая,

Сама спаць ляжэ, мне рабіць кажэ, пяе так маладзіца і плачучы жаліцца свайму мужу, добры муж яе шкадуе і йдзе за яе па ваду ноччу і памагае ей ў рабоці.

Жаліцца маладая малоданька на сваё жыцьцё і нарэкае на сябе, што так замуж сьпешалася

Каб я знала, каб я ведала
Сваё горкае замужэйко,
То-б я замуж нехваталася,
Я б сядзела у свайго айца,
Піла-б, ела б ўсе гатовенькае,
Насіла-б ўсе харошэнькае,
Русу касу ўсе начосывала-б
Русай касе прыгаварывала-б і т. д.

Цяжка жывецца маладой, ні так, як у свайго айца, дзе яе шкадавалі і шанавалі ўсе, а таму і трудна ей прывыкнуць да новаго жыцьця і яна часта плачэ і нарэкае на сваю долю. Толькі тады ей палегчае крыху, як яна пабывае у сваей хаці, у сваей радзіны, што яна гатова на ўсё абы толькі пабачыцца с сваімі

„Я да свайго роду,
Хоць на шыю ў воду,
Я да свае радзіцы,
Хоць ва шыю у вадзіцы

Так як народ верыць, што, бытцым, сам Бог дае людзём долю, аднаму лепшую а другому горшую, то і просіць дзяўчына, у Бога, каб даў ей добрае жыцьцё і добрую дружыну пры замужжы.

„Дай жэ мне Божэ гожэ,
Сьвекарка, як ойчанка,
Сьвякроўку, як матаньку,
Дзеверка, як брацітка
Залаваньку, як сёстранку“.

Есьць песьні, у яніх пьяецца аб горкай долі сіраты, у каторае німа ні айца ні, маткі, ні якої радзіны. Гэтые песьні вельмі наэтычны і поўны глыбокаго чуцьця. Вось хоць гэта песьня:

«Гула пшчоланька, гула
Па саду летаючы,
Плакала сіротанька
На службаньку ідучы
Бедная ж мая галованька,
Што я сіротанька:
Німа айца німа матанькі
Ні дарагоі радзіманькі,
Ні сястры ні братанькі,
Нікога міленькаго,
Німа прытуліці мне
Беднай прыком галованькі.»

У другіх песьнях апеваецца наэтычна горэ маткі і сястронкаў,

Як аслеп Прахор.

Сек Прахор у леся дровы. Атскочыў кусочак шчэпкі і ударыў яго па воку, ды так моцна, што сакера упала з рук, ён схапіўся за вока і заенчыў: „А Божа-ж мой, Божа, бадай вока німа? Што-ж я цяпер буду рабіць бедны ды нешчасны!“ І так шмат ён сядзеў на калодзі, закрыўшы рукою вока, то стагнаў, то прыгаварваў нешта; валасы злезьлі на лоб, шапка на пні торбачка з нідаедзяным йшчэ кусочкам хлеба; кругом валяліся цялояшы дроў... У канцы боль крышку адлягла, ён узяў торбачку сакеру, ды і падаўся дамоў.

Жонка йшчэ праз вакно убачыла, што Прахор ідзе закрыўшы вока, і як толькі ён вайшоў у хату пытая: «Што гэта с табою, Прахор?» – «Ай, маўчы, вока німа!» Палажыў ён ўсё на лаву, раздзеўся, прыжмурыўшы вока, сеў каля стала, адною рукою закрыў вока, а другою падпёрся... „І чорт яго зная як яно зрабілося... і трэба-ж так моцна марськануць!..»— «Ды яно ўжо калі пойдзя на ліха, дык і з глупства можэ унь што зрабіцца»...

— Сярбануў бы ты чаго, Прахорка, ды каб на першых часах схадзіў к Лукашу, ён жа кажуць ўсё такі нешта знаецца над вывіхамі, або ці ні дай Бог якога калецтва“.

— «Пагляджу ешчэ, што яно пераз ноч пакажэ... А што там у цябе ёсць есць?»—“Панцак раняшні, ды калі хочэш капусты качан прынясу, тым часам перакусі, а на вячэру заціркі звару, мо йшчэ каплю малака выцыркаю“.

— «Прынясі капусты з расолам, — вельмі нейкая смага ў роцця».

Макрэна прынясла капусты. Пасёрбаў яе трохі Прахор, дый палез на пол стогнучы. Макрэна вышла сьвінні карміць, толькі асталіся у хаця дзеці. Дагэтуль яны гулялі, бегалі, а як убачылі, што у бацькі нейкая беда, паселі у куточку за печчу, ды толькі ціха шэпталі.

— «Ціха, Малка, ні клыцы, бацыс у таты вава», гаварыла так старшая дзевачка Арына, як толькі Марка пачынаў ёрзаць, ды моцна што небудзь гаварыць.

Цалютку гэту ноч ні спаў Прахор а ні на волас: у воку зрабілася запаленьня і яно стала моцна балець — чуць даждаўся ён раніцы. Як толькі Бог даў сьвет, адзеўся Прахор і пашоў к Лукашу. Лукаш чэлавек ужо стары, але йшчэ крэпкі. Дзяцей у яго ня было, а жыў ён з бабаю нідалёка ат вёскі на панскуй зямлі. Быў у яго агарод, дзясяткаў са два ульлёў с пчэламі, трохі прыслугоўваў пану, а трохі лячыў і так памаленьку каратаў свой век.

Лукаш гэту раніцу сядзеў на палу і заборсваў новы лапаць, а яго баба чысціла картоплі. На дварэ забрэхаў сабака.—«Выйдзі, мо хто ідзе, каб ні парваў падчас», сказаў Лукаш сваёй бабі. Баба вышла і скора увела у хату Прахора.

«Дзень добры дзядзька!» сказаў Прахор увайшоўшы у хату.

— «А а-а, Прахор... здароў, здароў! С чым жэ цябе Бог прынёс?».

— «Ай, дзядзька, бяда вот сталася: сек учора дровы, на табе, атскочыла нейкая ліха і так моцна ударыла па воку, што аж сьвету Божаго ні ўзбачыў. Пад вечар было трохі як бы унялося, а ў ночы так разбалелося, што я ледзь дня даждаў. Можэ вы якой рады дасцё?» – «Пакажы, што там у тваём воку?»—сказаў Лукаш, падводзячы Прахора к вакну... — А-а-а, ды як жа яно пачырванела!.. Ну, ніхай Бог памагае... Сядзь во тут каля мяне і падымі голаву»—скамандаваў Лукаш. Прахор усеўся. Тады Лукаш перахрысьціўся і доўга нешта шэптаў, водзячы пальцамі па воку. У канцы тры разы дунуў у вока, тры разы адвярнуўшыся к парогу плюнуў дый кажэ: «Ну, Бог дась пройдзя, а пляшка у цябе ёсьць?» — «Не, мо, дзядзька, у вас нойдзецца якая, я заплачу». Лукаш вышаў у камору, развёў там цукру ў вадзе, наліў гэтай вады у пляшку, атдаў Прахору і сказаў:—«Гэтаю вадою будзеш залівацьвока і зав'язваць чыстаю фантаю». — Прахор падзякаваў Лукашу, сунуў яму ў руку залатоўку, дый пашоў дамоў. На першых часах, як Прахор стаў памочваць, да завязваць, то стала як бы трохі лягчэй і ён сяк-так працягаўся дзень. З вечара зноў стала балець і чым больш ён мачыў, тым больш яно балела. Ні спаў Прахор і гэту ноч і ні даў спаць другім—енчаў на ўсю хату. На заўтра зноў кінуўся да Лукаша. Лукаш нашэптаў і сказаў, што калі баліць, то гэта боль выцягае і пераявіў яму ваду, прымешаўшы йшчэ нейкай бяды. І гэта ні памагала. Так Прахор енчаў ночаў с чатыры і ўсё хадзіў к Лукашу, а гэты ўсё гаварыў, што боль перастане, толькі есь

выпраўляючы свойго брата на вайну. Выгадавала маці сына і здалі яго ў салдаты. Сястра пытае брата, чы ён вернецца да хаты з вайны, на гэта брат ей адказывае:

Ах выдзі сястра на круту гару,
Калі сыз пяро на дно патоне,
А белы камень на верх ўсплыве,
Тады я, сястра, з вайны вярнуся»

Сястра пайшла, як ей брат сказаў і, ведама, што не магло быць, каб пярынка ўтанула, а камень ўсплыў на верх. Так і не вярнуўся брат з вайны.

Вось у другой песьні дзяўчына жаліцца на сваю моладасьць, што яна прашіла з горкаю крушынаю.

Ой, Божэ ж мой Божэ,
Шкада моладасьці,
Жыву леты трачу
Німаю шчырасьці.
Есць у майго айца
Коні вараные,
Паеду даганяць
Леты маладые.
Дзіця маё, дзіця,
Дзіця дарагое
Конікі натоміш
Летоў не дагоніш».

Удава жаліцца, што вырасьціўшы сына атдала яго у салдаты і цяпер ей трудненька жывецца. Ей німа надзеі, што яе сын вернецца з вайны жывым і горэ яе без краю.

Вось пяе песьня пра труднае жыццё дзетак бяз роднае маткі

Як сініца гнездо ўе,
Так мачыха дзетак бье,
Хоць ня вытне, то ушчыпне,
Такі дарма не міне:

У аднэй песьні паказываецца каму даражэйшы хлопец, забіты на вайне, чы матцы роднай, чы сястронцы, чы жонцы.

„Вы горы, горы!
Горы, кусты ракітавы і т. д.

У гэтых горах і кустах ляжыць цела белае і к гэтаму целу прылетаюць тры ластаўкі.

„ Першая ластаўка
Яго родная матэнька,
А другая ластаўка
Яго родная сястрыца,
А трэйцяя ластаўка
Яго мілая жана.
А дзе матка плачэ,
Там сьлёзы калодзесь выбілі,
А дзе сестра плачэ,
Там быстра рэчка працекла,
А гдзе жонка плачэ,
Там расіца папала,
Як сонейко ўзыдзе,
Раса марне прападзець.

У аднэй песьні хлопец жаліцца, што праходзяць яго леты маладыя дарэмна і просіць у Бога сабе жонкі харашае.

Ці то Божэ с тваей волі,
Ці з нешчаснай мае долі,
Што я жыву на пустыні,
Й трачу леты без дружыны.

Леты-ж мае маладые,
Чаму вы так нешчасные,
Каго люблю, німа таго,
Хто мяне любіць, нія таго.
Божэ з неба высакога
Глянь на мяне маладога,
Глянь на мяне, што я прашу,
Дай мне мілу харашу,
Што б была бы гаспадыня
І для мяне ўся дружына,
Кабі хаты пільнавала
І другога не кахала.

У маевы дзень.

На спатканьне сонца
Мы ідзём с табой.
Зеляненюць дрэвы
Увакол сьцяной...
Вун за ціхай рэчкай
Міленькай сваей
У кустах зялёных
Сьвіснуў салавей.
Мілая дзяўчына,
Пасядзім с табой:
Хай сальецца песьня
З нашаю душой.
Мілая дзяўчына,
Песьню засьпевай;
Хай жэ усьміхнецца
Нам прасьветлы май.
Твая песьня гучна
Радасьць дасьць і мне.
Засьпевай, як птушка,
Песьню—гымн вясьне!

Я. Журба.

З выраю.

Лятуць да нас, лятуць яны
З далёкай, цёплай стараны;
Нясецца крык іх над зямлёй,
Бо бачуць ўжо край родный свой.
Прывет з далёкай стараны
Нам радасна нясуць яны.
І ў крыку тым, здаецца мне,
Аб цёплай кажуць чужыне.
„Не страшыць сцюжай там зіма,
Ні злых марозоў там німа,
А кветкі вечна там растуць,
У гаях птушэчкі пяюць;
Густой адзетые ліствой
Штось шэпчуць дрэўцы між сабой...
У іх цяні руччы бягуць,
І птушкі райскіе жывуць,
Што хвост спусьціўшы над зямлёй
Гараць, як кветкі між ліствой.
Паміж красуючых садоў,
Як рой маленькіх матылькоў
Калібры гнёзды дзеткам ўюць
Газэлі лёгканогіе жывуць...
Сады пальмовые шумяць,
Лясы кіпрысавы стаяць,
Пад'яўшы к небу галіны,
Пах мілы выдаюць яны“...
— «Скажыце-ж, птушачкі вы мне
Што ж не былі ў тэй вы старане?
У краю, што звецца земскі рай
Вы ляціце ў наш сумны край»...
Здалёк чуць чутна, крык ляціць:
«Хоць добра ў краю у тым жыць,
Хоць век пануе там весна
Мілей нам родна старана:
Тут маткі гнёзды нам вілі,
Сярод лясоў тых мы жылі.
Тут гадавалі нас яны,
Тут і ляцім мы што вясны»...

Канстанцыя Буйло.

Матчына песьня.

Ой ўставайце, мае дзэткі,
Пара ў поле гнаці,
Бо травіца ўжо з зямліцы
Стала выпаўзаці.
Сонцэ грэе, прыпекае,
Пташэчкі сьпеваюць,
Падымайцеся, сьпяшэця—
Вас яны чэкаюць.
Усё жывое, маладое
Цяпер весяліцца;
Цяпер песьні, гук шчасьлівы,
Проста рушыцца зямліца.
Хто на полі, той на волі,
Той усё спазнае:
Хто ад самаго разсьвету
Ходзіць-пазірае.
Хутчэй, дзеткі, уставайця,
Каб вам пажывіцца
І здаровымі, як трэба,
Скакаць, весяліцца
Дзякуй Богу, што даждалі
Красак-васілёчкаў
І зялёных, сэрцу мілых
Лясоў і садочкаў!

А. Юшкевіч.

З Беларусі і Літвы.

Вільня.

Аткрыцьце кірмаша.

6-га мая аткрылі штогодны меёвы кірмаш. У гэтым гаду ён трохі большы чымсь у прошлых гадах.

Таварыство „Вѣстникъ Знанія“

21 марца зарэйстравана віленскае культурна асьветовае таварыство „Вѣстникъ Знанія“ таварыство гэтае мое мэту ,,вучыцца‘‘ ,,вучыць‘ ‘устраіваць разумные і здаровые забавы і уцехі і т. п.

Капля малака.

У прошлую нядeлю атчынена ў Вільні добрая інстытуція пад названьнем: „Капля малака“ аткуль бедным дзецям даюць дарма добрае малако. Пакуль што аткрыта толькі у францішканскіх мурох, але маняцца пасьля аткрыць аддзелы і у другіх часьцях гораду.

Прапажа дзеукі.

23-гс красавіка а 7ай гадз. веч. Марія Цалюк 22-гадавая дзеўка, вышла пагуляць с прыяцелькай і дагэтуль не вярнулася. Выясьнілося, што да дзевак падышоў прыгожа адзеты сярэдніх гадоў мужчына, сказаў, што ён—багаты пашчык, і прасіў пазволіць яму з імі прайсціся, Пасля ён пакіраваўся на вакзал, частаваў іх там кавай і угаварываў іх пракатацца з ім на чыгунцы пад Маскву і назад— Адна з дзевак ня згодзілася на гэта, дык пан даў ей на звошчыка, і яна пашла да хаты, а М. Цалюк с панам ня ведама дзе дзеліся.

Ней начэй, ён даў ей службу, дзе нічога ня робяць, харашо ходзяць і смачна ядуць, толькі аб дзявочай чэсьці—то і паняцьце трацяць....

Добрая пакупка.

Аднаму с тутэйшых купцоў пашчасьцілося купіць за поўцаны вядомаго з дабраты ,,Какао‘‘ Ван—Гутэн Ен заплаціў 105 рубл. і радасна перавёз тавар у свой склад... але тут агледзіўся, што за места какао у бляшаных пудэлках—пясок

Сельска-гаспадарская выстаука.

У Гарадку, Вілейск. пав. Віл губ. 7 мая атбылася однаднеўная выстаўка рагатай скаціны, коней і хатніх вырабоў. Дзень удаўся не харошы: ад раніцы сыпаў дождж, але не глядзя на гэта усёж такі на выстаўку было прыведзена 27 шт. кароў і быкоў і 21 коньа і народу агледаць выстаўку прышло шмат.

За кароў выдалі 14 наград на 89 руб., за коней выдалі награды, 15 галовам на суму 150 руб.

На выстаўцы былі два кіоскі с тканьнём: у адным кіоску было шмат мейсцоваго селянскаго тканьня, паміж которым былі штукі дужа цікавые па колёру і узору, і кіоск у каторым былі пастаўлены кросны с чаўначком-самалетам, і дзяўчына ткала на іх прыбраня у кракоўсі касьцюм кракоўскім спосабам і колёрамі; а на сьценах гэтаго кіоску паразвешаны былі тканьні гэтай самай работы.

Сельская выстаўка па моему павінна паказываць, што ёсць на мейсцы добраго, вартагэ, каб яго падтрымаць і гэта яе глаўная мэта. Быў ешчэ на выстаўцы ганчар з Ракава са сваімі вырабамі—цікаваго ў гэтых выробах было мала. Ганчарам нашым патрэбна памач трэба ім даць формы пасуды выробленые на мейсцовых формах і узорах, бо хоць гліну маюць добрую, але робяць груба не старанна. На выстаўцы быў і беларускі атдзел «Сахі» і „Нашай Нівы“ пробные нумэры раздаваліся дарма, а календары прадаваліся. Селяне дужа цікавіліся газэтай, чыталі яе тутжэ на мейсцы і радаваліся што друкавана на роднай мове.

Староннi.

Ці прачытае каму гэта ведаць надлежыць.

У нашым Валожыне таму колькі

пера трохі. Праўда, на пятые суткі боль сціхла, толькі Прахор сваім вокам перастаў бачыць. „Паглядзі, Макрэна, што там за ліха у воку,— балець перэстала, а настаяшча ні бачу?“ Макрэна паглядзела, ды аж рукамі ляснула:—«Гэта-ж яно бяльмом зацягнула!» Пры гэтых славах у Прахора як бы што абарвалася ў сярэдзіне.—«А-а-а»... толькі вымовіў ён дрыжачым голасам.

Цяпер толькі мой Прахор сцяміў, што дзела дрянь. — „Пашукай мне, Макрэна, сарочку чыстую ды штаны“, сказаў ён трохі падумаўшы. —«На што табе?» — «Трэба ехаць у Міньсяк—скарэй!»—Макрэна выйшла, а Прахор сеў скідаць лапці. Скора ён перадзеўся. Замест лапцёў насунуў боты, абцёр іх анучкаю ат пылу і пачарніў трохі дзёгцям. Макрэна тым часам улажыла яму таго сяго у чыстую торбачку; Прахор сабраўся і пашоў на чыгунку.

Ехаў Прахор на чыгунцы, як едуць усе мужыкі. Бяручы білет папрасіў, каб яму далі самы дзешавейшы; як зазванілі садзіцца ў вагон, то Прахор кінуўся за нейкім жыдком, і як на ліха папаў у другі клас; яго аттуль прагналі і паказалі трэйці. Прахор насілу праціснуўся улезці, а як ўлез, то стаяў, прытуліўшыся у куточку, пакуль разселіся усе бо як толькі ён думаў памкнуцца уперад, каб сесьці, але хто небудзь варсане яго локцям ды крычыць: —„Куды лезеш—успееш!“—А як разселіся усе, то Прахор усадзіў голаву у дзьверы, акінуў адным вокам (бо другое было завязана) вагон, каб гдзе сесьці, дзе там: хоць і было места, але іншые замест таго каб сесьці, дык ешчэ выцягнуцца на лаўцы. Прахор паглядзеў кругом сябе аблюбаваў места і сеў на зямлі каля дзьвярэй.

Ніраз Прахора стукнулі дзверамі па сьпіне, ні раз і аблаялі, што ён ні туды лезе, а куды ня трэба, але неузіраючы на усе гэты папіхункі ды лаянкі, ён дабраўся такі да Мінска. Даехаць то даехаў, але дзе тут найсці таго дохтара, што вочы лечыць? У горадзе яму паказалася блудней, як у леся: там, то ён знае усякую дарожку, усякае дзераўца, а тут чорт знае што рабіць, што і пачаць. Уцяміў ён, што трэба пытацца, і чуў што пытацца трэба ў гарадавых—яны ўсё знаюць, а гарадавога Прахор некулькі раз бачыў, то павінна-б пазнаць. Вот ідзе ён па нейкай вуліцы і прыкмечае, гдзе-б угледзіць гэтаго самаго гарадавога. Ідзе гэта ён па сярэдзіне вуліцы, акідае кругом адным вокам, каб замеціць гдзе збавіцеля і забыў сусім, што трэба глядзець, каб хто ні наехаў. Чуе ён, што з заду лапаціць многа конскіх ног, а тóрахту калёс нечуваць; ня ўспеў Прахор азірнуцца, як тут нехта схапіў яго за хахол, ды так моцна варсануў у бок з дарогі, што торбачка выляцела с пад пахі і сам ён чуць не бразнуў аб зямлю. Глядзь ён назад, ажно гэты самы гарадавы, катораго ён так пільна шукае, стаіць каля яго вызверыўшыся, ды нешта лапочэ. (Потым толькі Прахор узнаў, што гэта губэрнатар прамчаўся на мягкіх шынах і коні чуць яго ні падабралі пад ногі, каб гэты дзядзка ня пхнуў яго ў бок). Не ўзіраючы на крыўду Прахор абрадаваўся яму, як роднаму бацьку. Падхапіўшы з зямлі сваю торбачку, ён кінуўся да гарадавога с просьбаю:—«Ваша высокая благародзя, (пры гэтых славах гарадавы зрабіўся мякчэй і павесялеў) скажэця на мілась Божую, дзе мне тут найці вачавога дохтора), ні астаўця мяне сваею паньскаю міласьцю)“—„А якаго табе трэба, тут многа ёспь вачавых дахтароў“. — „Які для вас, паночку лепей, такого і пакажэця — мне ўсе роўна“. „Ну дык ідзі прама гэтаю вуліцаю вунь да таго слупа с хфанаром, а там завернеш на тую вуліцу, што пойдзе направа і на тэй вуліцы глядзі па левую руку будзе дом с шклянымі ганкамі (шкелцы разнаго колеру) і каля дзьвярэй прыбіта белая дошчэчка з літэрамі, вот гэта і ёсьць дохтар“.—„Дзякаваць вам, паночку, ніхай вам Бог дасьць здароўя!“ сказаў Прахор скінуўшы шапку, потым паправіў пад пахаю торбачку і пашоў рухава, паглядаючы на той слуп што яму паказаў гарадавы. Не ўзабаве нашоў Прахор і дом дохтара. Там была лепшая прымета: каля яго ужо стаяла чэлавек с чатыры, такіх бязвочых, як і Прахор. Прахор падышоў, паздароўкаўся, папытаў пра дохтара і яму сказалі, што некуды пашоў і скора прыдзя. Тады ён прысеў разам і імі каля дзвярэй, палажыў на каленях торбачку і стаў ждаць. К ім скора сабралася ешчэ больш бязвокіх калек і Прахор пачуў, што яны талкуюць пра нейкіе білеты—пытаюцца адзін у другога каторы нумар білету. Прахора цікавасць узяла, што гэта за білеты такіе? Яму растаўмачылі, што у гэтаго дохтара зраньня бяруць білеты, а ужо па паўдні прыходзяць на агляд, і ў каго нумар білету меньшы, то таго скарэй вызываюць, а у каго німа білету, то таго аглядая пасля ўсіх.

дзён было такое нешчасьце: пара коні аднаго пана спужаліся і панясьлі з гары, сам пан, што ехаў ня мог іх стрымаць і толькі сам ужо трымаўся, каб хоць жывым астацца, а каб кіраваць і гутаркі не было. Коні з усяго імпэту звярнулі у другую вуліцу і драбіна с цэлай сілай і з усяго разгону стукнулася аб сьцену дома і прыбіла на сьмерць старую кабеціну-жыдоўку, каторая на другі дзень і памерла. Гэта бывае усюдых, што бываюць выпадкі, раптоўнай сьмерці, калецтва, нешчасьця і ніхто у гэтым ня вінен. Але у нас у Валожыне віна падае у сьмерці на тых, каму трэба глядзець за дарогамі, а не глядзяць. У самым мястэчку, у самай сярэдзіне яго вялікая гара, каторая раздзеляе мястэчка на дзьве палавіны і усякі павінен праежджаць праз гэту нешчасную гару. Даўней, гадоў таму 12, быў гаспадарны чэлавек прыстаў Нікольскі, каторы выбрукаваў, як у мястэчку, так і палавіну гары,—скончыць ня мог, бо раптоўна памёр. З году на год дарога усё псавалася, а ніхто і ня думаў правіць. Цяпер у Валожыне жывуць: земскі, прыстаў, сьледавацель—ўсе ўласьці і ніхто ні падумае дарогу на гарэ паправіць. Прыстаў мае пару коні і харошы фаетон і як яму трэба ехаць праз мястэчка, то аб'ежджаець кругом, праз двор графа, каб абмінуць гару. Земскі так сама робіць, а на дарозі лежаць каменьня вялікіе, па пудоў 50 і 100, вымытые вадой і ямы парабіліся глыбінёй чуць не на аршын, так, што як селянін едзе адным канём, то трымаецца за драбцы, каб ня вылецець і з шырокай дарогі, аршын 10, цяперь можна пераехаць толькі адным канём, бо ўсюдых вялізные каменьня і ямы. Што да сьмерці жыдоўкі, — гэта ня першае здарэньне: кожны год бывае некалькі калецтв, але ніхто аб гэта не дбае, запішуць толькі у паперы пратакол і на гэтым канец. Пішучы гэта маю тую надзею, што можэ прачытае хто колечы такі, каму гэта ведаць належыць і зробіць парадак, бо яго у нас саўсім німа.

Янка Тутэйшы.

Мінск.

У Мінскім акружным судзе

Апошнімі днямі Судзілі тут нейкаго М. Александровіча, сына судзебнаго следавацеля, акончыўшаго 4 клясы слуцкай гімназіі. На лаву падсудзімых яго прывяла беднасьць і ніўдача дастаць якую колечы работу дзеля пражыцьця. Ен усюды звертаўся, каб дастаць службу ці якое колечы заняцьце, і нігдзе яго не прынялі; тады паехаў у Маскву да блізкага сваяка, дзе думаў найсьці работу, але і там ні ўдалося, і мусіў валяцца на вуліцах. Начуючы з басякамі, спазнаўся з нейкім Федоровым, каторы парадзіў яму назвацца студэнтам і пісаць просьбы да багатых людзей аб грошы; ён так і рабіў, але начальство пачало сачыць басякоў, і Александровічу прышлося уцякаць з Масквы. Перад гэтым Федоров аддаў яму свой портфэль з рознымі фальшывымі дакумэнтамі: Гэты портфэль Ал. пакінуў у булачнай, а булачнік аддаў яго ў паліцію.—гэтак і папаўся Александровіч пад суд, перад каторым 11 месяцеў прасядзеў у турме.

На судзе яго апраўдалі і злажылі яму некалькі грошы на хлеб.

Перамена

Быўшаго упраўляючаго мінскай спархіей-спіскапа Іоанна з вікарыяцкаго становішча ў Адэссе—назначылі ў Таганрог.

Нават сам сынод прызнаў усе палітычные абмылкі яго ў час быўшай мінскай выбарнай кампаніі ў 4-ую Гасударств. Думу, калі епіскоп Іоанн уздумаў злучыць у адно націоналістаў зусім адменнай фарбы; „архірэйскіх“ і „паліцэйскіх“

Гэткая трушанка нарабіла немала клопату ў Пецярбурзе, і па загаду адтуль перэцярабілі некаторых важнейшых памочнікоў епіскапа: выхрэста Мэндэля Шоффэра і быўшаго правіцеля канцэлярыі губэрнатара—Петрова.

Хоцькі—ня—хоцькі драпануў пан Шоффэр з Мінска, а з ім ці не драпанула і запамога для газэты ,,С. З. Ж.“—12,000 рубельчыкоў, бо новый заступнік і выдавец гэтай газэты—,,пераезжая свацьця“—пан Солоневіч сам прызнаецца, што яму прыдзецца класьці ,,зубы на паліцу.“

Друкарві Некрасова газэта ,,С.-З. Ж.“ вынавата больш. 500 рубл. Прысланым па належные грошы наборшчыкам з друкарні п. Солоневіч абецаўся заплаціць, як вернецца с Пецярбургу (абецанка цацанка...), дзе ён мае ,,матку—надзею“ пажывіцца каля ,,націоналістоў.“

Бадай, ці ўсерасейскае націанальное зборышчэ, даўшы ўжо раз на гэты год газэці падмогу, каторую пан Мэндэль Шоффэр ,,змэндляваў,“ пакваціцца даваць другі раз...

Вось вам і ,,патрыотычная“ праца паноў націоналыстоў!

Аб выбарах у гарадзкую думу.

Пратэст падмястовікоў — выбаршчыкоў у гарадзкую думу проці ўсіх ,,штук і штучэк“ старадумцаў падчас выбароў у думу, куды праслізнуліся толькі ,,цэнтравікі“, затуманіў галаву ,,галаве“ нашаго гораду—п. Хржонстоўскаму і ўсей яго кампаніі, бо вісіць страх, каб часам не адмянілі гэтых выбароў. Проціў гэтаго паны Хржонстовскіе пусьцілі ў ход усю сваю хітра—мудрую машынэрыю, абы як колечы дабіцца прызнаньня выбароў.

Пан сэкратар чорнасоценнай газэты Солоневіча ,,С. З. Ж.“— Д. Бохан, цяперашні земскі чыноўнік, с падмогай свайго швагра—стара-думца—Амброшкевіча як мага стараецца упхнуцца ў гарадзкую думу на ,,затаўку“. Гэтая затаўка абойдзецца ў месяц толькі...200 рубл. Ну, але затое пан Бохан абецаецца скакаць пад уселякую дудку, на якой толькі не зайграе палітыка, бо і сам майстар нішто іграць хоць на якой дудцы.

Само-сабой разумеецца, што ўся частка (хоць і невялікая яна) паступова—культурных ,,думцоў“ гэтай музыкі і гэтых скокоў зусім чураецца.

Мікола Камароўскі

Новае крэдытнае таварыство

Міністэр фінансаў пазволіў аткрыць у м. Городзея Мін. г. Слуцк. павету таварыство ўзаемнаго крэдыту з нормальным „статутам“

Выстаўку адлажылі.

Аткрыцьце Мінскай Штукарска-этнографічнай выстаўкі, каторае было назначэно на 4-е мая, адлажылі на 11 мая.

Суд за рэшаты.

Ракоў, Мінск. губ. і пав. Было гэта прошлаго году у нашым мястэчку Ракаве. У мястэчку ёсць адзін рашотнік, каторы вырабляе рашоты і сіты, аж тут з вёскі Галімцоў такжэ пачаў адзін чэлавек выбрабляць рэшаты і прывозіць у Ракоў у панядзелкі прадаваць. Гэта не падабалася ракоўскаму рашотніку і ён напрасіў некалькі чэлавек ракоўскіх мешчаноў, каб яго выбілі. Яны пайшлі на дарогу на пярэймы яму, але таго чэлавека перэсьцяраглі, то ён узяў стражніка, каб той правёў за мястэчка. Але разбоінікі не паглядзелі і на стражніка і як зьверы напалі с палкамі і так збілі, што у галаве зрабілі аж дзевяць дзірак. А і стражніку шаблю сарвалі с плеч. Гэтых разбойнікоў пасьля арэштавалі і пасадзілі у клапоўнік. Прайшло блізка з год ад гэтаго разбою. Цяпер быў суд у Мінску у акружным судзе, то трох асудзілі на дзесяць месяцоў у астрог с пазбаўленьнем некаторых правоў, двох на пяць месяцоў і аднаго на два месяцы. Іх былі на болей засудзіўшы, але трохсотлетняя гадаўшчына зняла крыху кары.

Вот да чаго даводзіць зайздрасць.

І. М.

Пажар цэрквы.

Кіевец, Мінск. губ. і пав. Красавіка 22 дня згарэла тут парахвіальная царква. С тэй прычыны, што забыліся затушыць вугалі у кадзельніцы. Згарэла усё да пасьледку, нічога ня здолелі з яе вынясьці.

М.

Вялікдзень.

В. Клянік, Верхмінскай воласьці. Ігуменскаго павету. Сустрэчаць Хрыстова Уваскресеньне сабралася многа людзей у Верхмінскую цэркву. Палілі штучные агні, пушчалі „ракеты“. Каля цэрквы наклалі колькі агнеў. Стаяць кругом, паважна гамоняць. Глядзіш з далеку і трудна паверыць, што гэта той самы земляроб. Вот блеск скрыў яго бледны твар, ды на душы у яго весялей. Глядзіш і с сэрцем робіцца нешта такое, здаецца плакаў бы, плакаўбы наўзрыд, як мала дзіца. І хочецца абняць кожнаго, ва усю сілу прыхінуцца да яго грудзеў, пачуць, як бьецца яго сэрцэ і кожнаму сказаць: брат, сьмялей глядзі у перад! І нашэ жыццё закрасуецца і нам шчасьцэ усьміхнецца!

Сьвята у Кляніку праводзяць звычайна: пьюць, лаюцца, бьюцца. На другі дзень Вялікадня прыйшлося адліваць вадою селяніна Кудзіна. На трэці — ізноў чуць не пачалася „добрая бойка“. Два хлопцы—Алесь Арцімовіч і Мікола Мурашка добра наклеілі адзін аднаму. Дзякаваць старасту, што ён развёў іх і адабраў у аднаго с кішэні камень. Ешчэ сьвяточная тутэйшая гульня—„дучкі“. Зробяць невялічкую ямку „тачок“ у зямлі і кідаюць туды круглыя галачкі шкляныя, волавяныя або і гліняныя. Галачак 6. Адзін кажэ: мой цот, другі—лішка. Укоціцца цот — выйграў той, што казаў цот, праграў—што гаварыў лішка. Другіе стаяць наўвакол і закладаюцца адзін з адным. Адзін кідае галачкі, а можэ гуляць хоць усё сяло. Гуляюць на грошы. Гэтак праводзяць час і дзеці. Яны гуляюць на гузікі ці на запалкі. Бывае, што не паладзяць і пачынаюць трашчэці лысіны.

А сонейка гэтак прыемна сьвеціць, пяюць птушачкі, древы усе зялёненькія! Здаецца просяцца, цягнуцца да цябе сваімі галінкамі с пахучымы лісточкамі, завуць падайсьці да іх! Гэткае хараство на ўвакол, што можна забыць пра ўсе чорныя мары, пра ўсё жыццё з яго бруднымі рэчамі. Паглядзішь навакруг—і на душы робіцца ціха-ціха, сэрцэ раўней бьецца, грудзі сьмялей уздымаюцца. Божэ, думаеш, які харошы Твой сьвет, колькі у ім хараства, багацьця! Усяго хваціць для ўсіх, ніхто не павінен быць скрыўджэны! Зрабі, Міласьцівы, каб людзі, якіх Ты паставіў гаспадарамі ўсяго Свайго стварэньня, не зніштажалі яго, каб

У нашаго Прахора білета ніаказалася, дык яму аж апрацівела ждаць. Пакуль білетных аглядалі, то ён і сядзеў, і еў і тупаў, а ў рэшці такі і да яго прышла калейка. Вот Прахор палажыў торбачку і шапку ў куточку каля дзвярэй прыёмнай і ўвашоў.—«Здрастуйця, барынька! і кінуўся пацалаваць у руку, але дохтар ні даў.—«Ну развяжы і пакажы што у цябе з вокам», сказаў дохтар. Прахор хуцянька зняў фанту з вока. Дохтар глянуў раз і пачаў распытываць як і што было. Прахор расказаў усё без утайкі.—«Вот што я табе скажу»,—вымавіў дохтар выслухаўшы „каб ты на першых часах не пашоў к свайму знахару, а кінуўся да дохтара, то вока было-б цэлая, а цяпер нічога табе супакойнаго сказаць ні магу; зараз напішу табе рэцэпт, ты купіш у аптэцы зелля і будзеш ім разы тры, ці чатыры ў дзень заліваць і завязваць свае вока, а як выйдзе ўсё зельля, то прыедзь зноў ка мне, я пагляджу, можна будзе зрабіць апарацію і тады будзеш бачыць».—Прахор хораша падзякаваў дохтару, даў яму паўрубель, ды нешта каля двух рублеў упёк за зельля і паехаў дамоў.

Толькі што Макрэна выпаліла у печы, падмяла у хаці і села лапіць дзяціные сарочкі, як уходзіць Прахор. Тут дзеці апступілі яго, чакаючы гасцінца, а Марка, дык той ляскаючы рукамі стаў прыпеваць:—„Тата плыехаў ехаў, тата плыехаў—хаў!..“—Прахор абдзяліў іх абаранкамі. Дзеці паселі на палацях, перш добра палюбаваліся на абаранкі, а потым сталі па трошку кусаючы есьці, каб на больш хваціла.

Нічога нікажучы жонцы, Прахор раздзеўся, скінуў боты, выняў с торбы зельля с пляшкаю паставіў на вакно і сам прысеў к сталу. Макрэна зноў нічога не пытаючы дастала с печы яду і ужо ставячы перад Прахорам на стол спытала:—„Як жа-ж там у Міньську... што?..“—„А нічога, вот даў нейкаго зельля і казаў як вымачаю, то прыехаць зноў к яму будзе рабіць нейкую лапарацу.“—Йшчэ лапарацы нейкія ад вока ёсьць?“—«Хто-ж іх ведая, тыж бачыш, што ё.» На том разгавор і кончыўся. Прахор пад'еўшы заліў зеллям вока і лёг атдыхаць з дарогі, Макрэна прыбраўшы са стала, зноў села лапіць.

Вот прышла святая нядзелька. Дзянёк удаўся харошы, цёпляньскі. І старые і малые павысыпалі на вуліцу. Вышоў і Прахор дзержацы на руках Марку к мужчынам, што сядзелі на бярвеньні і балакалі а том а сём. Усё ужо ведалі, што прахор быў у Міньську і сталі распытаваць як было дзела. Прахор стаў расказваць і толькі дзела дайшло да лапарапі, як тут найшоўся адзін знаток, як гэту лапарацу робяць. Ея зваўся Франук, шмат гдзе шляўся па зарабатках і лічыўся у вёсцы бывалым чэлавекам. Вось гэты Франук і кажэ Прахору: „Ды ты ведаяш, што гэта за лапараця такая?“ чы-ы, то-то, што ня ведаяш, дык я-ж табе скажу. Калі воку робяць апарацу, то чэлавека ложаць на такі стол і прыкручваюць пружынамі, каб ён ні варухнуўся, а потым бяруць шчыпчыкамі вока, выймаюць яго з ямкі і яно вісіць на аднэй жылцы, потым ачышчаюць яго ножыкам, абмываюць, дый зноў устаўляюць у ямку. А бывае, што гэтая жылка як небудзь парвецца, тады і воку карачун. Во, дык калі хочаш быць бяз вока, то едзь на апарацу... а боль жа-ж якая бывая-у-уй!.. Мой Прахор і рот разявіў, пачуўшы гэта.—«Вот што-о-о... ну дык ніхай-жа я лепш бачыць ня буду, ды ні паеду, хай яно там прападзе... Бач... лапарацу выдумаў—яму абы грошы узяць»... Тут і другіе мужчыны сталі адраджваць Прахору ехаць, але ужо ён і сам ні паедзе хоць тут абсып яго золатам. Франук с храбрасьці, што збавіў чэлавека ат такой бяды, скруціў тоўстую папіросу, зацягнуўся разоў пару і сярдзіта плюнуў.

С тых пор Прахор кінуў і думку ехаць да Міньска, закінуў негдзя ешчэ ня кончэная зельля і толькі часам успамінаючы расказ Франука, ўздрыгаўся ат страху перад апарацяю. Цяпер мы яго ўсягды бачым з шапкаю надзетаю так на галаву, што казырок закрывае сляпое вока і ён ходзячы ўсё глядзіць сабе пад ногі, а як трэба яму паглядзець куды небудзь дальш, то ён хіліць галаву на бок і настаўляя зрачая вока так, як певянь, калі яму трэба паглядзець у верх на варону. Раз я яго спытаў:—«Ці бачыш ты што небудзь сваім вокам?» „Не. нічога. Вот як махаю перад вокам рукою, то відаць, што нешта мятусіцца, і дзе вакно, то відаць сьвет, а больш нічога.“—«А на што ты закрываеш яго казырком?»—„Калі мне здаецца, што ўсе на мяне глядзяць—сорана неяк“.

Аліпеньчык.

хапіліся за розум, падалі адзін аднаму рукі, сказаўшы: ня трэба енкау, ты мой б ат!

А. Калпак.

Вітэбск.

Беларускі унівэрсытэт.

Вітэбская дэпутація што старалася у Пецярбурзе аб аткрыцьці у Вітэбску «беларускаго» унівэрсытэту, атрымала ад міністра народнай асьветы зьвестку аб тым, што міністэрство не здаволіло іхняго старэньня. Мейсцовые грамадзянскіе дзеяцелі, прызнаўшы, што край ня можэ правільна разьвівацца без унівэрсытэту, пастанавілі дабівацца унівэрсытэту праз Гас. Думу і устроілі аб гэтым колькі сабраньнёў. Група дэпутатоў, катора добра ведае патрэбы краю, пастанавіла памагчы ім у гэтым.

Беларускі тэатр.

На Вялікдзень адбываўся у Краслаўцы аматорскі тэатр у трох мовах на расейску, па польску і па беларуску. Публіцы надта падабалася беларуская камэдзія.

Могілеў.

Пажар.

У вёсцы Жванёнках, Оршанск. пав. Могіл. губ. 26 красавіка у селяніна Мільляна Каўсцёнкава, калі тапілася печ, загарэлася у коміні сажа, а ад яе і хата. Вялізны вецер раздмухаў полымя і цераз мінуту ўся вёска гарэла, у каторай было 15 хат, ня лічучы хлявоў, гумен і іншых будынкоў. Многіе, як і Каўсцёнкавы, выскачылі з голымі рукамі: пагарэла адзежа, хлеб, грошы...

Ведама, што у вёсках рэдка калі чысьцюць коміны, бадай к Вялікадню і то гады у два раз; а коміны гэтые бываюць с шчэлкамі. Вось і здараюцца пажары, зносячые цэлые вёскі.

Дала маці чорны бровы...

У вёсцы Дубовым, Белхаўскай валасьці 25 красавіка памерла з радоў дзяўчына Марыя Баранова. Ей трэба было рабіць апэрацію, але яна пабаялася і ня згодзілася. А ешчэ затым не захацела яна жыць, што дзяцюк, каторы спакусіў, адрокся ад яе і не захацеў з ей абвенчацца. «Дала маці чорны бровы, ды не дала долі»... пяецца у песьні.

Саука Каваль.

За граніцей.

З'ъезд трох імпэратароў. Сваркі на Балканах.

У Бэрліне—сталічным горадзе Нямеччыны—вялікае сьвята: нямецкі імпэратар аддае замуж за англійскаго прынца сваю дачку. На гэтае сьвята прыехалі госьці з усяго сьвету, а ў тым ліку Расейскі Імпэратар і англійскі кароль.

Ведама, на вясельлі, як на вясельлі; але нікому і ў галаву не прышло хіба тое, каб тры імпэратары з'ехаўшыся разам, гутарылі адно толькі аб сямейных справах, бытцым больш нічым яны не цікавяцца. Цяпер, калі у Эўропе чуць-чуць не узнялося страшэнная вайна, гаварыць ёсць аб чым.

Перш-на-перш цікава тое, што Англія і Нямеччына, Нямеччына і Расея—гэты ворагі, каторые кожын дзень гатовы ваеваць між сабой, хаця іх імпэратары—ўсе сваякі. Дык вось калі яны цяпер гэтак зышліся разам, першай справай, аб якой пачнуць гукаць, будзе напэўна пагляд тых сьтаньнёў, аб якіе ідзе спорка. А спорка ішла перш за ўсё аб Балканы, цяпер жэ ідзе аб Турэччыну, аб тое, чы Турція павінна астацца „вялікай" дзяржавай, ці Англія і Нямеччына паложаць на яе свае рукі. Немцы і англічане рупяцца аб тое, каб разьвіваць у турэчыне свой гандаль, будаваць жалезные дарогі ды гэтак, улажыўшы свае капіталы, добрые працэнты ўзяць. Але, каб свабодна гаспадарыць, трэба ім дабіцца згоды у іншых эўропэйскіх дзержаў. Вось, Расея тую згоду дала-бы, каб толькі і самой пажывіцца: ей патрэбен вольны выхад с Чорнаго мора у Сяродземная—праз турэцкіе пралівы, кудой расейскіх ваенных караблёў не пускаць.

Хіба, што тры імпэратары закрануць гэту справу. А поруч з гэтым прыдзецца ім зачапіць і справы Балканскіе.

На Балканах віяк людзі да ладу дайсьці ня могуць; першые сябры ўсё сварацца між сабой. Гэтак боўгары, каторым добра заліла сала за скуру ўся тая вайна с туркамі, хочуць чым барджэй зрабіць згоду. А вось грэкі і сэрбы, каторых аддзеле ад турэччыны няпершая боўгарская зямля, згоды ня хочуць ды маняцца кожын для сябе больш адтаргаваць. Так толку і німа, ды йшчэ не сягоньня дык заўтра грэкі з боўгарамі могуць пабіцца не на жарты, а сэрбы грэкам памогуць: іх падбівае завісць, што Боўгарыя пасьля вайны будзе найдужэйшай дзержавай на Балканах.

Вось і ня дзіва, што ўся Эўропа чакае, аб чым будзе гутарка між трэмя імпэратарамі. Ад таго, што яны пасгановяць (—хаця аб гэтым ніхто з нас ведаць мо ня будзе), залежыць шмат, як пойдуць далей справы і у Эўропі і на Балканах.

З усіх старон.

Першае мая у Пецябурзе.

За два тыдні перад першым мая, пецярбурская паліція пачала старацца, каб адвярнуць дэмонстраціі работнікоў. Проці забастоўкі рабочых на першаго мая міністэрства выдало розные цыркуляры, а пецярбурскі граданачальнік загадаў расклеіць па гораду абвесткі што за кожную спробу дэмонстраціі будуць арэштовываць і караць турмой на 3 месяцы. На перадодні паднята была ўся паліція на ногі. Першаго мая на вуліцах густа было паліціі. Баставала усяго у Пецярбурзе больш 100 тысяч работнікоў. Дэмонстраціі, так як і не было.

Новые вышэйшые жанцкіе курсы.

У Самары з восені гэтаго году аткрыюцца вышэйшые жаноцкіе курсы.

Сельска - гаспадарскій інстытуту Сібіры.

Рада міністроў пастанавіла аткрыць у Сібіры першы сельска-гаспадарскі інстытут.

Аджыуленьне мерзлай рыбы.

На халадзільным складзе Моск. Казан. ж. д. прафесар П. Бохметь не пры студэнтах курсоў па халадзільнай рабоці прабаваў аджывіць тры рыбы—дзьве стэрлядкі і аднаго карася. Стэрлядак аджывіць не ўдалося, а карась аджыў дык яго перэнесьлі ў Маскоўскі Інстытут сельскай гаспадаркі, дзе пусьцілі у асобне для яго зроблены акварыум у ваду і буду наглядаць, як ён будзе жыць далей.

Рэдкі чэлавек.

У прошлую суботу з маскоўскаго унівэрсытэту мелі уволніць каля 200 студэнтоў, што ня мелі чым заплаціць за навуку Але як раз у гэты дзень прыехаў у Маскву мільёнэр Шахоў і даведаўшыся аб гэтым заплаціў за тых студэнтоў 500 рублёў.

На усякіе штукі.

Улістападзе 1912 году у Влоцлавку забілі на кватэры зборшчыка грошай—з манаполек. На мейсцы сабралася грамада людзей, іўсе нарэкалі на разбойніка. а найболей—другі зборшчык Гульдінскі, каторы крычаў, што разбойніка трэба павесіць. Па сьледзтве аказалося, што разбойнікам тым быў... той самы Гульдінскі,каторы і прызнаўся да віны, ён узяў у забітаго 2000 рублёў на папаўненьне растраты с казённых грошай.

Акружны суд прысудзіўГульдінскаго на 15 гадоў у катаргу.

Асьцярожна з марожэным

ПСКОЎ. У Пскові атруціліся марожэным 46 вучнёў духоўнай сэмінарыі, 26 адратавалі а з другімі нет ведама, як ешчэ будзе.

Жарты.

Гэтак і будзе.

— На што земскі клікаў? Што там на сходзі казалі? пытаюцца дома у гаспадара.

— Ат!—махае той рукою. Там гэткае баялі, што ні ў хаці сказаць, ні ў сенях слухаць.

— Дык што-ж, скажы?

— А казаў земскі, што трэ маладым жыць со старымі, а стырым з маладымі.

— Мм-гу!—крутнула галавою маладзіца:—як-жэ, моў, спадзевайся...

— Вот табе і „му-гу",—вызьверылася на яе старая свякроўка:

— А гэтак і будзе!

Праз тэлефон.

Адзін панок завёў сабе тэлефона. Ведаеце, штучка гэтакая, што праз дудачку гаворань. Бажаючы пазухаваць перад суседам, панок і кажэ яму, стрэўшы яго у волосьці.

— А каб ты ведаў, як прыемна размаўляць праз тэлефон! Вось я табе пакажу. Зараз я скажу сваёй жонцы, каб яна чэкала нас на абед.

Далей ён пазваніў да сябе да дому і сказаў:

— Жонка, я зараз прыеду абедаць с панам Хвэлькам, я запрасіў. Пачакай нас.

І, абярнуўшыся да Хвэлькі, прамовіў:

— А цяпер прылажы борадзенька вуха да дудачкі і слухай, што будзе адказваць мне мая гаспадыня.

Хвэлька прытуліў да вуха дудачку і пачуў:

— Ат! Ахвота табе, Антоні, клікаць да сябе усякую брыдоту!..

Пакладлівы квотнік.

Прыйшоў Мікіта да квотніка (ліхвяра) і кажэ:

— Пазыч мне на поўгода 50 руб.

— На поўгода не, а на месяц пазычу.

— За якую ж квоту?

— Прывязеш мне с свайго гайку два сажні дроў, ды пяць вазоў каменейка з Днепра нацягаеш.

— ?!

Прыпеўкі.

За што-ж мяне мужык біў,
За якія ўчынкі?
Ці я яму ні напрала
За год тры пачынкі?!.

* * *

Такі-сякі шалудзень
Хочэ мяне ўзяці;
А мой татка—марудзень
Ня хочэ атдаці.

* * *

У гародзе на лясе,
Бальшое качаньня...
Каго люблю, ды ні бачу—
Цяжка удыханьня!

Рэдактар-Выдавец
А. Уласоу.

У ВІЛЬНІ

15 и 16 МАЯ БУДЗЕ

выстаука скаціны

пры Віленскім Сельска-Гаспадарскім Таварыстве. Завальная, 9.

Фосфоритный заводъ

Ивана Васильева

Ст. Сьщинская, Риго-Орловск. жел. дор.

предлагаетъ

ДЛЯ УДОБРЕЧІЯ ЗЕМЛИ

Фосфоритную муку изъ обож. фосфор. термсфосф., содерж. 18—23% ф. к.
Фосфоритную муку изъ глаукон. фосфорит., содерж. 15—22% ф. к.

Прейсъ-куранты, наставленія и отзывы БЕЗПЛАТНО.

Удобреніе одной десятины съ провозомъ на 1000 вер. обходится 10 руб.
Повышаетъ урожай отъ 50 до 80 пудовъ и дѣйствуетъ на 3 года.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

на крестьянскую и рабочую газету народническаго направленія

ТРУДОВОЙ ГОЛОСЪ.

ВЫХОДИТЪ ЕЖЕНЕДѢЛЬНО.

УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ: Съ 1-го мая до конца года—1 р. 60 к.; на 6 мѣсяцевъ—1 руб. 30 коп. на 3 мѣсяца—70 коп.

ЗА ГРАНИЦУ: До конца года—3 рубля; на 1/2 года 2 рубля и на 3 мѣсяца—1 рубль.

Отдѣльные №№ по 5 коп.

ОБЪЯВЛЕНІЯ ПРИНИМАЮТСЯ: на первой страницѣ—60 коп., на последней страницѣ—30 к. за строку нонпарели.

Адресъ конторы и редакціи
Спб., Большая Пушкарская, 13.

Контора открыта отъ 11 до 3 час. дня и отъ 6 до 8 ч. веч.

Друкарня „Артель Печатнаго Дѣла" Віленская, 25, тэлеф. 199.